

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>		Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.	Félévre . . . 3 > — >	Egy hónapra — > 80 >
Negyedévre . . . 1 > 50 >	Egy hónapra — > 60 >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
<i>Helyben házhoz hordva:</i>		Egész évre . . . 10 frt — kr.
Egész évre . . . 8 frt — kr.	Félévre . . . 4 > — >	Félévre . . . 5 > — >
		Negyedévre . . . 2 > 50 >
		Egy hónapra 1 > — >
		<i>Egyes szám ára 4 kr.</i>

Szózat a koronához.

Tegnap számunk »Lapszemle« rovatában már említettük, hogy gróf Zichy Istvántól a budapesti »Hazánk« cz. lapnak január 8-iki számában a fentebbi felirattal vezércikk jelent meg.

Ezt a cikket kivonatolni lehetetlen, mert annak minden sora, minden szava érdemes az elolvasásra.

Ennélfogva egész terjedelmében közöljük.

*

Budapest, jan. 7.

Felséges Királyom!

Még ezüst fényben ragyognak a Tátra magas csucsa, még susognak erdeink sűrű lombjai, még csapdossák folyóink az áldott magyar partokat s még üzi csalóka játékát a délibáb végtelen rónáinkon. De már a magyar nem nézi büszkén az ezüstös hegycsucsot, nem tanul dalt a suttogó lombtól, nem álmodzik a délibáb bűbajos képeiben elmerengve; lehangoltan, szomoruan törüli le verejtékéi arczáról és leteszi a kapát, mert hiába görnyedezik nehéz munkája alatt; nincs már benne köszönet, nincs utána áldás. Ő maga elszegényedik, pusztul a földje, vagyona, családjának jövője a nyomoruság.

Felséges Királyom! Nagylelkű elhatározásodban és vezérelve a népeid iránti szereteted által, elismerted törvényes jogait ezeréves alkotmányunknak és nemzett kormányzatunknak. Most pedig rövid huszonnégy év után — a nemzetek életében egy pillanat — oda jutottunk, hogy a nemzet ugyszólván teljes fölbomlásban van; meg van bontva a béke a nemzetiségek között, meg van bontva a béke a vallásfelekezetek között, belehatolt a viaszály még a családi szentélybe is.

Ezt pedig Felséges Uram! sáfáraid a szabadelvűség jelszava alatt művelték!

Nem követte kormányod az általad Felséges Uram! megszabott irányt; el-

hagyta a nemzeti eszme szolgálatát és a kozmopolitizmus karjaiba vetette magát. Annak pedig magasztos eszméi nincsenek; ellensége a vallás, ellensége a hazaszeretet, ellensége a szabadság, a mely eddig nemzeteket és egyeseket egyaránt lelkesített. Szabadelvűnek hirdeti magát, pedig csak az ugysis erősek szabadságát védi, a gyöngékre ügyet nem vet, csak a nemzetközies mozgó nagy tőke a cégére, egyedüli bálványa az arany borju, az anyagi haszon. Egyesek meggazdagodása az egyedüli cél s hogy ezt elérhessék, korrumpálják az országot, megfertőzik mindenféle áltanokkal és tönkre akarják tenni a földet s annak művelőjét, mert ez még az egyedüli védőbástya, veszedelmes tendenciájuk teljes diadalával szemben.

Felséges uram! szabadelvűnek nevezett kormányod fennen hirdette, hogy kormányzata alatt mennyire erősödött a nemzeti eszme; mily óriási módon szaporodott az ugynevezett nemzeti vagyon; dicsekszenek a vasutak, a gyárak- a gyár- ipar és a kereskedelem roppant fejlődésével; dicsekszenek vele, hogy a főváros soha meg nem álmodott fényben és kiterjedésben, rohamosan, ugyszólván a földből nőtt ki; hogy a nagy pénzintézetek és takarékpénztárak betétei az ország előbbi viszonyaihoz képest mily hihetetlen magasságra emelkedtek: egy szóval azt hirdetik, hogy gazdagok s megelégedettek vagyunk.

Pedig fájdalom! nem úgy van. Leghívebb alattvalóid a nyomoruság szélén állanak. Nem lett erősebb a nemzet, nem lett munkaképesebb, nem gazdagabb, sem megelégedett: ellenkezőleg napról-napra szaporodik az elégedetlenek tábora. A magyar ellenségei mindegyre magasabban hordják fejüket; a reális értékek folytonosan hanyatlanak; az állam fentartói a földbirtokosok és földművesek pedig pusztulnak és kétségbe esnek.

Nemzetköziesek a kormánynak és párt-

jának céljai, nemzetközies eszközei, ő maga hazug tanoknak a hive, hazug tanoknak a hirdetője s áldatlan a politikája. Hamisak a nemzet vagyonát kimutató számok; egészségtelen mederben folyik az ipar és kereskedelem; a legnagyobb nyomoruságban vagyunk mi szegény magyarok és csak a kozmopolitizmus emeli magasra a fejét.

Mit ér néhány ezernek vagyona, ha milliók nyomoruságban tengődnek; mit határoznak a takarékpénztárak tőkéi, ha a földbirtokosok mindig nagyobb mértékben adósodnak el; s mit határoznak Budapestnek fényes palotái, ha a földműves osztály feje fölött a kunyhók összeroskadóban vannak?

Elgyengülve, kimerülve nyomorog a földnek népe, mig mellette büszkén magasan az égig emelkednek a börzék és bankok fényes kupolái, arany kéményei azoknak az óriási gőzszivattyuknak, a melyek helytelen vezetés mellett a föld népének véré, erejét s vagyonát szivják ki, tönkre téve őt.

Rosszakaratu és alaptalan állítások azok, melyek szerint a gyári ipart, a nagykereskedelmet és különösen a börzét úgy kell támogatni, mintha nélkülök a mezőgazdaság és ipar termékei értékesíthetők sem volnának. Ferdítés oly színben tüntetni fel a dolgot mintha a nemzet vagyona szaporodnék az által, ha a börzén tényleg nem létező értékek árát mesterségesen hajtják fel magasra; bűn a gyárak gazdagodásából általános meggazdagodást hirdetni; a kereskedelmet a spekuláció föteréül berendezni. Csak a társadalom vámpirjai állíthattak fel ily tétéleket, hogy jogcímet nyerhessenek vérszopó munkájukhoz és aztán a milliók csillogtatásával még a józan emberek szeméit is elkápráztassák.

A nemzet vagyona a nemzet összes értékeiből áll, melyeknek pedig legnagyobb részét a föld képezi.

Felséges uram! nyolcz és fél millió

földbirtokos és földműves teljes elhagyottságában utolsó reménységét benned helyezi, feléd fordul jószágos királyom és esedez alkotmányos segítségédért. Már szorul a gyűrű körülünk és kívül a leg-
rutább orgiákban tombol a szabadelvűségnek jogtalanul nevezett hit és hazánélküli nemzetköziség, pedig még mindig mi vagyunk az állam, még mienk a föld, melyet őseink véruk árán szereztek és védtek meg, még ma műveljük azt, még védjük és mi vagyunk trónodnak legerősebb támaszai, azért ne hagyj el minket, magyarok királya!

Ne szolgálts ki minket, ne vallásunkat és vagyonunkat a radikális internacionalizmusnak; mert jaj nekik, ha felébred a nép, ez a még szunyadó óriás és maga veszi kezébe ügyét. Akkor — de ne hadd festenem azt a szörnyű képet; ezer éves fennállásunk ünnepe halotti torunkká válhatnék.

Felsőges uram! Mátyás király epithetonjával diszitett fel Téged szerető nemzeted; Te vagy Ferencz József az igazságos. Mi nem akarunk kiváltságot, mi nem akarunk a nemzet többi tényezőinek kárán diadalmaskodni: mi csak igazságos törvényeket kívánunk, olyan intézkedéseket, hogy mi is megélhessünk, hogy az állam terhei igazságosan legyenek elosztva, hogy az állam gondozásában igazságosan részesüljünk. És hogy igazságos választások által a nép akarata érvényesülhessen, hogy igazság szolgáltatassék neki egyaránt és hogy szabadságunk és vallásunk ne legyen a vallástalan s a szabadságért éppen nem rajongó kozmopolitizmus játékának tárgya

Akkor Budapestnek talán kevesebb

fényes palotája épül; a pénzüzetek nem fognak oly óriási osztalékokkal dicsekedhetni; a spekulációra kevesebb pénz fog rendelkezésre állni; de a földbirtok terhei apadni fognak; felvirágozó vidéki városok friss életet árasztanak az egész országra; az egészséges ipar és kereskedelem fejlődésnek indul. És a földműves, ki érdekeit védve látja, ki munkájának és fáradozásának hasznát élvezheti, fokozni fogja azt és gyarapítani a nemzet vagyonát reálisan, óriásilag.

És akkor újra előtted áll a ma már megritkult helyett a régi tömött sorokban, koronád és trónod leghűbb, legbiztosabb hive, támasza és védője a magyar földbirtokos és földműves osztály, melyet koronád fénye, ezredéves multjának hagyományai, a fekete föld rajongó szeretetével együtt kötnek le, a hármás bérczek országához.

Ne engedd, hogy ez a kötelék lazuljon; ne engedd, hogy ezek az osztályok függetlenségüket veszítsék: tedd megmentésükre bölcs intézkedéseid.

És ezek lesznek koronád, házad és a magyar haza biztosítéka a második ezredévre.

És akkor kétszeresen fognak áldani Téged felsőges királyom hű néped milliói és imádkozni fognak legnagyobb jóltevőjükért.

Politikai helyzet. Budapestről kitűnő forrásból (tegnapi vagyis január 9-iki kelettel) kaptuk a következő információkat:

E pillanatban senki sincs, aki a közel jövőre nézve, nem hogy alapos, de csak valószínű tájékoztatást is nyújthatna.

A komolyan számbavehető vezérférfiak

kedélyhangulata, a helyzet bizonytalansága miatt, komoly és nyomott.

A sajtóban közölt kombinációk részint a tucatzpolitikusok impressziói, részint a küzdő pártok és személyek tendenciózus meséi, vagy pusztán találgatások.

A jövőt e pillanatban a legáthatatlanabb homály burkolja s paradox kifejezést használva: még a lehetetlenség is lehetséges!

Mikor vonják már vissza a februári rendeletet? Nem tudjuk: tulajdonképpen kihez kell ma intézni ezt a kérdést? Az országnak három hét óta nincs miniszteriuma: mikor lesz? — ki lesz elnöke? — ki tudná e perczen megmondani? Annyi már a jelekből bizonyos, hogy akár Héderváry, akár Bánffy kerül a miniszterelnöki székbe, kénytelen lesz a Tisza—Wekerle Eötvös politikát folytatni. Wekerle pedig nem tartotta meg ígéretét, nem vonta vissza az immár ötödik éve dúló áldatlan harcok az egyházpolitikai küzdelmek felidőzőjét? A Csáky-féle februári rendeletet. Mikor a Wekerle kormány egyház politikai programját kifejtette határozottan megígérte, hogy mielőtt megalkotják, — hogy az ő szavait használjam: »meghozzák« a polgári házasságról szóló törvényt, ugyanakkor visszavonják egyúttal a februári rendeletet is, mint immár céljavesztett intézményt. Mult év decz. 18-án a polgári házasságról szóló törvény királyi megerősítéssel el látva kihirdettetett; — de a februári rendelet visszavonása késik. És megtörténik az az anomália, hogy egy, a jogászvilág által rég törvénytelennek tartott, most már megerősített törvénnyel is ellenkező miniszteri rendelet alapján büntetésre ítélik a kath. lelkészeket. (Mert jó lesz ezt is megjegyezni, hogy a protestáns lelkészek, mint a statisztika kimutatta éppen annyit kereszteltek el, mint a katolikusok; de megbüntetve máig sem lett egy sem; minden káröröm nélkül konstatáljuk e tényt, melynek oka egyedül az, hogy a »türelmetlen« pápista papok közül egy sem akadt, aki a feljelentés dicsőségére vágyott volna!) A gyermekek vallásáról szóló törvény megerősítése óta négy ilyen ítélet jött nyilvánosságra.

A Wekerle kormánynak megbocsátjuk e mulasztást; belátjuk, hogy a hosszantartott végvonaglás ideje alatt nem volt idejük ilyen bagatell dologra gondolni. Elvárjuk azonban az új kormánytól, bárki legyen is annak vezetője, vagy kultuszminisztere, hogy elődje ezen mulasztását mielőbb helyre fogja hozni.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Titokszerű dolgok.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

Irta: **Sirius.**

(Vége.)

Legbámulatosabb, hogy a hypnotizáló akaratától való függés kiterjed a felébredés utáni állapotra is. A hypnosiban vett parancsot az ember ébredésében is, midőn a kijelölt percz elérkezik, ellenállhatlan belső kényszerből végrehajtja és mit sem tud arról, hogy ez által nem saját akaratát követte. A hypnotizáló parancsához képest kész a tettet magára vállalni, vagy a hypnosiban neki suggerált okra ráfogni. Ezen posthypnotikus suggestió kiterjed az érzékek működésére is. Ha az alvónak azt suggeráljuk, hogy felébredése után bizonyos személyt nem fog látni, hiába áll eléje az illető, nem látja; a lélek meggyőződése teljesen megbénítja a látideget ez irányban. A posthypnotikus suggestio képes az embert bármely bűntény elkövetésében másoknak vak eszközévé tenni.

Mivel pedig általa az emberrel bármit állandóan el lehet hitetni s így sok képzelődésen vagy nem organikus bajból származó szervezeti zavaron alapuló kisebb bajokat gyógyítani lehet, azért a hypnosismust újabban Liébault nyomán gyógyításra is használják. A bénákat hypnotizált állapotban fokozatosan rá lehet beszélni, hogy bennül tagjaikat használják; a fájdalmat enyhíteni lehet, sőt számos esetben meg is lehet szüntetni. Gyógyítanak hypnosismussal

szinvaktságot, álmatlanságot. Hatni lehet általa a vérkeringésre és vérérdényekre (az idegek közvetítésével) s ily módon vérzéseket lehet előidézni, vagy megszüntetni, izzadásokat, felszívódásokat eszközölni.

Szervi bajokat azonban a hypnosis nem gyógyít. Ahol valamely szerv szétroncsolódott, vagy a működésre alkalmatlanná vált, ott semmiféle suggestio nem segít. Azért pl. egy vakot, egy tüdővészest, egy sántát hypnosissal meggyógyítani, vagy valakit halottaiból felhypnotizálni nem lehet.

Némelyek a hypnosismust rögzött rossz szokások pl. restség, részegesség, fajtalanság stb. kiirtására tartják alkalmasnak és így annak nagy nevelési fontosságot tulajdonítanak. Liébault állítólag egy hanyag tanulókat hat hét alatt utolsóból az osztály első tanulóává tett. Ezen gyógyászati és nevelési eredmények azonban hiánytalanok, más eszközökkel is elérhetők; míg a hypnosis maga veszedelmes eszköz. Gyakori hypnotizálás nagy idegzavarokat idézhet elő, gyengíti az akaratot, s a médiumot a hypnotizálóknak eszközévé teszi.

Még a posthypnotikus suggestionál is esodátatosabb az ugynevezet gondolatbeli suggestio, mely a gondolatoknak külső jelek nélküli közvetlen közlésében és kieserlésében áll. Ennek lehetőségét legújabb ideig tagadták; de 1887-ben Havreban egy tudományos bizottság tett ez irányban kísérleteket s a mentális suggestio valósága mellett nyilatkozott. Természetesen ez csak a legnagyobb fokú hysteropilepsia esetéinél fordul elő.

Hogy miben áll a hypnosis, mi annak lé-

lektani és élettani alapja, eddig nem tudjuk; hypothesisek azonban már nagy számmal léteznek. Egy bizonyos, hogy a hypnosiban némely lelki működések meg vannak bénulva, míg mások akadálytalanul működnek, miként az ébrenlétnél, sőt néha még fokozódnak is.

Némelyek szerint (Preyes) a hypnosis az agyban felhalmozódott fárasztó anyagok által okozott helyi álm; Heidenhain szerint egyes agyrészek működésének akadályozottsága más részeknek pedig az akarat fékező hatásától való felszabadulása. Liébault és Bernheim szerint az egész hypnosismusnak oka a suggestio, a pszichikai befolyás.

Annyi bizonyos, hogy a távolról való hypnotizálást és a gondolatbeli suggestiót, nemkülönben a hypnosissal néha együttjáró távollátást és jövőbelátást már alig lehet természetes néven megmagyarázni.

A hypnosismussal összefügg a hysteria.

A hysteria Briquet szerint az idegrendszer rendkívüli és fájdalmas érzékenysége és nagy tehetetlenség ezen érzékenysége ellen küzdeni. A hysteria tünetnépei néha hypnotizálás nélkül is hasonlóak a nagyfokú hypnosis tünetnépeihez; a hypnosis legmagasabb fokára pedig éppen a hysterikus személyek legalkalmasabbak.

Hogy az efféle titokszerű dolgot csupa csalások és csalódások volnának, az túlhaladott álláspont. Igaz, hogy sokszor szerepel azokban a csalás, képzelődés, nagytítás. Vannak azonban tények, melyeket elsőrangú tudósok is a legnagyobb óvatossággal figyeltek meg s igazaknak találtak. Legalább is a hypnosis ma már tudományosan megállapított tény.

A válság.

A régóta huzódó válság még mindig nem ért véget s nem sok kilátás van arra, hogy egyhamar véget érjen. Ugy láttuk a korona szándékosan halasztja a dolgot, mégpedig azért, hogy tudtára adja a szabadelvű pártnak, hogy még neki is volna szava a dologhoz.

Napok óta tárgyalnak a korifeusok, hogy valahogyan a különbségeket kiegyenlítsék; mert bárhogyan titkolják is a dolgokat, mégis nyilvánvaló, hogy a fuzióban sántikálnak.

Belátták a vezető férfiak, hogy a szabadelvűpárt már lejárt a magát; még számszerű többségesincs, melyre nyugodtan lehetne támaszkodni. Nincs tehát más hátra, mint segély hadak után nézni. De ez nem könnyű dolog, mert csak a pártönkivüliek és Apponyiék jöhetnek számba, s ezek nem egy könnyen adják be a derekukat, mert sejtik, hogy most közeleg a pillanat, a melyben az ő napjuk is feljön. Dereng már a hajnal, csak percek kérdése, hogy a felhők mögül kibukkanjon.

Most még mindent a legnagyobb homály fed, mindenki sötétségben tapogatózik s csak vélemények járnak szájról-szájra, de bizonyosat nagyon kevesen, vagy talán senki sem tud. Talán merészség azt mondani, hogy senki, de ki merné azt mondani, hogy ő tud valami biztosat? Ki? Héderváry vagy Bánffy? Wekerle vagy valaki más? Ismételnünk kell, hogy senki. Ezek az urak tanácskozhatnak sok mindenről; határozhatnak is bármiről, de a végszó a királyt illeti meg s mint látszik ez utolsó szót nagyon komoly megfontolás után fogja kimondani.

Csak egy a valószínű, hogy ne mondjunk bizonyosat s ez az, hogy a válság hosszúra nyúlása semmi esetre se válik a szabadelvűpárt egészségére. Közel van az idő, közelnek kell lennie, midőn a szabadelvűpárt szét fog szórni. Mert minden jel oda mutat, hogy a szabadelvűpárt is végleg eljátszotta a korona bizalmát.

A szabadelvűpárt bukása fölszabadítja az erőket és elméket s fog alakulni, mert kell alakulnia, — egy párt, mely a nemzet igaz érde-

kei s nem a hatalmi érdekek körül fog csoportosulni.

S majd jönni fog, mert jönni kell egy jobb kor, a mely után buzgó imádság esedez száz- ezrek ajakán!

Lapszemle.

Budapest, 1895. jan. 9.

A Magyar Állam úgy látja, hogy Szapáry Gyulát ma a félhivatalosak sietnek körül nyilatkoztatni, hogy a gróf megmentse azt a pártot, mely alóla kihuzta a miniszteri széket. A válság vezér egyénei: Héderváry, Szapáry és Tisza, ki úgy látszik lemondott az ellenzékiességről. Téved a nemzet, ha azt hiszi, hogy mivel sikerült beszédelegni még a törvénykönyvbe is az egyház politikát, ezzel a dolog be van végezve. Nincs és nem is lehet. Volt aki ezt megmondta a királynak s ha a Tisza információja talált hitelre, be fogja látni a korona, hogy ismét félre vezették. A társadalom szét van tépve, pedig még nem volt alkalma a nemzetnek megnyilatkozni az egyházpolitika felett. Jó lesz ha Héderváry nemcsak a Tisza szemével néz. Ha Héderváry nem hallgat a józan ész szavára, fog hallgatni a körülmények kényszerítésére. A katolikusok pedig a görög keletiekkel az ország két harmadát teszik. »Rajtunk áll tehát, hogy minden kormányt lehetetlenné tegyünk, mindaddig még csak az egyházpolitikát ki nem töröljük a törvénykönyvből.«

A Hazánk a fuzióról irván kijelenti, hogy ő volt az első lap, mely kimondta, hogy »az adott helyzetben a képviselőház rokon elemeinek egy egységes párttá való összeverődése képezi az egyedüli mentő gondolatot«. Habár a szabadelvű párt a fuzió ellen foglal állást mégis úgy a király, mint Héderváry a fuziót óhajlják. De miért ellenzi a szabadelvű párt? Ők azt felelik: tárgyi okból, pedig tudjuk jól, hogy személyi okból. Nevezetesen azért, mert utjába áll annak a Tisza Kálmán és teremtményeinek mindig olthatlanul égő hatalom szomszárja; s mert a korona még most sem jutott el a helyzet igazi képének felismeréséhez.

A Nemzet »Betetőzés« cím alatt hirdeti, hogy a lelépett Wekerle-kabinet még bukásában is nagy fákat mozgat. A belügyminiszter egy csomó új törvényjavaslatot tett közzé, melyek kidomborítják azt a reformirányt, melyet követ, ha megmarad vala. Hasonlóképpen az

igazságügyminiszter is közzéteszi a házassági ügyekben való eljárásról szóló javaslatot, mely a Wekerle-kabinet egyházpolitikai programjának betetözése.

A Pesti Napló a helyzettel foglalkozik s annak az okát keresi, hogy Khuen Héeerváry miért nem lett még kinevezve miniszterelnöknek; az okát abban találja, hogy a bán fél a szabadelvű párt által nyújtott garanciáktól, mert a viszonyok most úgy állnak, hogy esetleg 10 szabadelvű párti képviselő elmaradása esetén megtörténhetnék egy szavazáson, hogy a minisztérium megbuknék, ami 1876. óta nem történt még meg. Hédervárynak nem szabad az egyházpolitikai javaslatok és kész törvényekből egy jöttát sem engednie; az azonban aligha lesz keresztülvihető a szabadelvűpárt mai állása mellett s azért szükséges, hogy gr. Szapáry Gyula csoportja és a nemzeti párt is lépjen szabadelvű pártba, mert már úgy is elég csorba esett a magyar parlamentarizmus tekintélyén a Wekerle bukásával s ezt nem lehet még avval tetézni, hogy a többség engedményeket tegyen a kisebbségnek.

A Nemzeti Ujság-ban báró Kaas Ivort »Tiszaország« cím alatt arról ír, hogy mily elégtételt szolgáltatott a király Khuen-Hédervárynak, hogy újra őt bizta meg a kabinetalakítással s a szabadelvű pártnak mily megáláztatás meghajolni a bán előtt. Örül, hogy Wekerle, Szilágyi, Csáky stb. nem lesznek többé miniszterek, mert végre a király is belátta, hogy ez a párt hazudozásokból és csalásokból él s hogy gonosz elvek uralkodnak az országban. Amíg Tisza Kálmánnak uralkodása véget nem ér, addig a magyar nemzet soha sem számíthat igaz előmenetelre. Kimutatja, hogy mily óriási hatalmat tart Tisza kezében. Ezt meg kell törni, mert másképpen az ország nem haladhat előre.

A Budapesti Hirlap a fuzió kérdésével foglalkozik s úgy látja, hogy az érdekelt embereknek nem kell. De züllött parlamenti viszonyainknál fogva nincs más lehetőség mint a fuzió. Természetes, hogy olyan fuzió, mely egy hosszú pálya megcsufolásával járna, nem kell sem a politikusoknak, sem a közönségnek. Különben a 67-iki kiegyezés kiegészítő része a nemzeti párt programjának. Mi tehát a nehézség? Felfogásunk szerint csak a rendszer lehet. S ha a rendszer változik, azért maradhat a lényeg s lehetséges a fuzió.

A Magyarország szerint a mostani válságból egy politikai pártnak sem lehet öröme.

A nő.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Két betűből álló szó, mégis betölti az ember egész lényét; sőt mondhatni az egész világot. Nincs férfi, legyen bár szive oly hideg, mint az északi sark, ki ne érezné büvös erejét e szónak. Ez ad legnagyobb ihletést a költőnek, ez deríti fel a hideg filozófust, ez ad igen sokszor erőt a publicistának szellemi diadalokra, ez felelteti a munkással az élet fáradsalmait, szóval, ez a szó visszhangzik mindenütt a világon, a hol csak ember található.

Nincs szó, mely ennél kedvesebb fogalmat örökítene meg.

Alig mondja ki az ember, már is érezi, hogy szívével valami büvös erő ragadja meg. Ő az isteni Alkotó legtökéletesebb remeke. Minden, a mi szépet csak szétszört a nagy természetben, azt a nő bájában összpontosította s ezért, a mi csak szép van a földön, mellette elveszti csodás szépségét. Egész lénye esodaalkotás. Van benne kellem, odaadás, gyöngédség, szemérem, tisztaság, finomság, szüzesség, hűség: szóval az erények minden virága feltehető benne.

Milton, a női bűbáj első rangú költője »Az elveszett paradicsom«-ban Adám apáknak ily mézes-mázos szavakat ad ajkára, midőn ez ál- mából felébredve, Éva anyánkat megpillantja:

»Oly büvös-bájos, hogy mindaz, mi szépnek Látszott előbb a földön, most mellette Rutnak tűnnék föl; vagy mindaz, mi szép volt, Összpontosulva egymagába gyűlt

S tekintetében, mely e pillanattól
Előbb nem érzett kéjes-édes érzést
Lehel szívembe s a szép tünemény
Magasztos alkatáról mindenekbe
Szerelmem és gyönyör malasztja folyt.«

Egyedül ő hord magában, — bár ideiglenes — boldogságot és az a nemes tulajdona van, hogy ezt is törekszik a férfivel megosztani, sőt megosztja vele mindenét. Ő az egyedüli segítője az élet küzdelmekben: »Az élet tengerén majd viharokkal dacolva, majd nyájasabb ég mosolya alatt, kezét kézbe fogva, együtt vándorolnak át a századokon. Midőn Isten a törvénytörő férfit igazságossága vesszejével sújtja és a számára készített gyönyör lakának ajtaját előtte bezárta, irtalmában a vétkeknél fenn akart tartani valamit, mi őt a boldogság honának édes illatára emlékeztesse; meghagyta neki a nőt, hogy rá pillantva, az éden gyönyöreire emlékezzék.« (Donoso Cortes.)

És csakugyan! A nő szive tele van a gyönyörök gyönyöreivel, minőket teljes mértékben talán csak az édenkor arany napjaiban élvezett az ember. Ezernyi báj van minden szavában, minden tettében, melylyel mint valami ellenállhatatlan varázsszal hat reánk s magához fűz elváhatatlanul. Arcán ott ragyog az örök boldogság visszfénye.

Egy tekintet s örökre lebilincselte szívünket. Egy mozdulat s alig birunk fellobbant szerelmünkkel. Édes gyönyör rezgi át minden részünket, ha csak megérinthejtük is. Tagjai a legtökéletesebbek, mozdulatai a legremekesebbek; magatartása könnyed és nemes; járása kecses, tekintete szende; szeretete: ez a legnagyobb

Hogy itt valami titokszertű erőnek kell működnie, az kétségtelen. De az is bizonyos, hogy holmi magikus erővel, telepathiával és egyéb üres szókkal semmi sincsen megmagyarázva. A spiritiszták hivatkozása a bennünket környező, s feletyten mellettünk élő szellemekre, nagyon bizard.

Bármint forgatjuk a dolgot, vannak oly meglepő mystikus tények, melyekkel szemben utoljára is kénytelenek vagyunk természetfölötti tényekre gondolni. Mindenesetre azonban a természetes okok mellett kell állást foglalnunk mindaddig, míg a természetes magyarázat lehetlenné nem válik.

De hát a csodák? Ezek lehetőségét csak az tagadhatja, ki a világ felett álló teremtőben nem hisz. Ha Isten van, akkor ő a természet folyásába be is avatkozhatik. De ezt minden esetre csak kivételkép és magasabb erkölcsi okból teszi. És azok a csodák, melyekről pl. a bibliában olvasunk: a vakok, sánták, bélpoklosok stb. hirteleni és minden gyógyszer nélkül való meggyógyítása, a halottak feltámasztása, a szabad akarattól függő jövő dolgok előrelátása, — mindezek nagyon, de nagyon különböznek holmi spiritiszta mutatványoktól, vagy a hypnotikus idegzavar tünetényeitől.

Annai kétségtelen, hogy az egész természetben, de kivált az idegéletben és szellemi életben sok a titok. Fellebbenti-e valaha azokról a tudomány a fátyolt? Az nagy kérdés. De az már bizonyos, hogy a csodákat eltagadni, vagy azokat csupa természetes okokra visszavezetni, örökre lehetetlen marad,

A szabadelvű pártnak azért, mert az új vezér nem kebeléből való s a korona részéről való megbízása a bánnak olyan nyílt kijelentése a legfelsőbb akaratnak, hogy a juniusi lázadást nem ismételtetik. A nemzeti párt nemzeti követeléseit újra lehetetlenné teszi a szabadelvű párt. A pártönkivülieknek kedvét szegi, hogy a Tiszák uralma jut felszínre. A függetlenségi és 48-as párt elvi harczeit nem folytathatja, mert a válságban minden csak személyi kérdés. A látszólagos fuzio-tanácskozásokról eleve meg lehetett állapítani, hogy csak szemfényvesztés lesz. Mellette pedig nagyon is kidomborítják a szabadelvű párt kormányképességét. Egyébiránt a jövődő kabinet nem lesz állandó.

A **Pesti Hírlap** azt mondja, hogy a Wekerle-kabinet feltétlenül (?) bírta a király bizalmát, ami a Héderváry-kabinetnél előreláthatólag hiányzani fog. Hédervárynak azonban sok bajába fog kerülni, míg a szabadelvű párt többségének bizalmát megnyeri, mert most sokan tartózkodással viseltetnek még iránta, mert félnék attól, hogy Héderváry nem fogja a liberális elveket teljesen esonkittatlanul keresztül vinni. Bizik azonban Szilágyiban, hogy résen fog állani az új aera alatt is, és bizonyos benne, hogy ő nem fogja engedni meghamisíttatni a szabadelvűségeit. Bármint fog is ez azonban végbemenni, egy bizonyos, hogy a király akarja, hogy Héderváry legyen a miniszterelnök. S ebben meg kell nyugodnunk.

Az **Egyetértés** a Khuen-Héderváry miniszterelnökségéről, mint befejezett tényről beszél és találgatja, hogy kik lesznek az új miniszterek. Megjegyzé, hogy Tisza Kálmán újra jelentékeny szerepet játszik a bán érdekeinek támogatásában, mert klikkjét újra uralomra akarja juttatni. A Tiszák uralmához »legkegyetlenebb» emlékek fűződnek s ezem emlékeket kár volna most felújítani, mert e névhez a közérkölesök korrupciója, a hatalmi erőszakoskodás s a parlamentáriszmus elnyomása fűződik. Rosz omen Héderváryra, hogy Tisza protegálja, de még rosszabb lesz, ha ez a protektorátus a Tisza István személyében állandó képviselőt nyer.

A képviselőház ülése.

Január 9.

Nagy várakozás, s a legkülönbözőbb kombinációk özöne előzte meg a képviselőház mai ülését. Pedig nem történt

boldogság, mit a férfi e földön élvezhet. Ő a férfi szívének megnevesítője, ő életének egyedüli földi üdve, ép ezért a legfonságesebb szerepe van, kit mindenütt gyöngéd, mély, szent tisztelet, előzékeny figyelem, forró szeretet vesz körül.

Ez a nő, ha Isten és a természet által kimért hatáskörben mozog. S ha ezt túllépi? O a földön a leggonoszabb démon, ki képes a világtörténelem legnagyobb alakjait a leghitványabb eszközökkel felhasználni s őket, mint bábukat, mint gyermekeket pórázon vezetni. Sőt képes oly katasztrófákba sodorni az emberiséget, melyekből csakis véres áldozatok árán szabadulhat meg.

Hallgassuk csak Milont, boldogsága romjain hogy panaszskodik ellene:

»Bölcsnek, szilárdnak, érettnak, erősnek
Képzelték bármilyen ostrom ellen,
Nem tudva, hogy csak látszat mindez és nem
Való erény, hogy belőlem kivett
S a természettől gő r b e b o r d a vagy csak,
Görbítve, mint kitűnt most, b a l f e l é.
Bárcsak kidobták volna mint fölöst
Arányos számaimból.« stb.

A népek története tanúsítja, hogy mivé válhat a nő, ha magáról megfeledezve, a jószág, az erény ösvényéről lelép s szenvedélyeinek martalékává válik. Legfonságesebb tulajdonai a legtrubbakká válnak. A hiúság, a tetetés, a fondorkodás furiája lesz. Gyengédsége, szentesége, kelleme, tisztasága egészen elvész s helyette oly indulatok fészkevé lesz szive, mely indulatok csak átkot teremtenek. Fölingereit vére, mint az örvény, betelhetetlen. Folyton

semmi. Félóráig tartott az egész ülés, amely idő sok is volt arra, hogy a ház a miniszterelnök szájából értesüljön arról, miképpen a válság kérdés még mindig nem nyert megoldást. Egyéb följegyezni való a mai tanácskozásról nincs.

Az ülés lefolyását alább adjuk:

Bánffy Dezső báró délelőtt 11 órakor megnyitván az ülést, megteszi érdektelen elnöki előterjesztéseit, amelyeket a ház tudomásul vesz. A házban általános moraj hallatszik, amely csak akkor szünetel, amidőn a miniszterelnök áll föl szólásra, aki a következőkben adott számot a helyzetről:

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. ház! A múlt évi december 28-án tartott ülésben volt szerencsém bejelenteni, hogy a kormány beadta lemondását. (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Ő felsége azt elfogadta, (Helyeslés a szélsőbaloldalon) és az egyes minisztereket tárczáik tovább vezetésével megbízta.

Minthogy az új kormány alakítása iránt a tárgyalások mindeddig még befejezve nincsenek, tisztelettel kérem a t. házat, hogy üléseit az új kormányra remélhetőleg legközelebbi megalakulásáig elnapolni és a képviselőház elnökét az iránt megbízni, illetőleg felhívni méltóztatassék, hogy az új kormány megalakulása után ülést hívjon egybe.

Elnök: Méltóztatnak ehhez hozzájárulni? (Helyeslés.)

Helfy Ignác: Engedelmet kérek!

Elnök: Helfy Jg. képviselő ur kíván szólni!

Helfy Ignác: T. ház! Az világos, hogy a miniszterelnök ur jelentésével szemben mi egyebet nem tehetünk, mint hogy ezt tudomásul vegyük. Hogy a válságnak genesise, a válság fejlődésének különböző fázisai, a legelső alkalommal tüzetes vita tárgyává fognak tétetni e házban, abban, azt hiszem, senki sem kételkedik. Erre szükség van, ha kellő időben akarjuk elhárítani azt a visszahatást, melyet a válság mikénti lefolyása alkotmányosságunk, parlamentáriszmsunk jövőjére gyakorolhat. (Zaj és ellenmondás közepén.)

Egyelőre mondom természetes, hogy a jelentést tudomásul kell vennünk. De egyszersmind bátor vagyok mindenkinek a szives figyelmébe ajánlani, hogy ha mi azt csak egyszerűen tudomásul vesszük, ezt az ország mély megdöbbenéssel, (Zajos ellenmondások a közepén) a külföldi gunnyal, ellenségeink pedig hahotával fogják fogadni. (Ellenmondások a közepén.) — Ennyit akartam megjegyezni.

Elnök: Madarász József képviselő ur kíván szólni. (Halljuk! Halljuk!)

Madarász József: Szemben a t. miniszterelnök ur kijelentésével, természetesen nincs más hátra, minthogy a képviselőház néhány napra összejövételét elhalassza. Arra nézve, hogy miként történt az egész válság, meg egyezik-e az a népképviselőre alapított parlament rendszerrel, igen, vagy nem; természetesen én sem akarván a legkevésbé is gátat lehetséges egyetértés elé gördíteni, majdan a képviselőháznak abban az ülésében, midőn a leendő új kormány elmondja programját, tartom fen magamnak nézetemet elmondani. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Most azonban arra kérem a t. házat, mivel meggyőződésem szerint, — nem vitatkozom, — de az egész válság ellenkezik a népképviselői alapra fektetett kormányrendszerrel. (Úgy van! a szélső baloldalon.) A képviselőházat magát kérem fel arra, hogy miután eddigelé már pár hét telt el és a válság még sem juthatott rendes kerékvágásba. (Élénk derűtség, Elnök esenget.)

Mig egy új kormány meg nem alakul, úgy mondja a magyar ember, hogy a dolog nem jött rendes kerékvágásba. Én tehát arra kérném a t. képviselőházat, méltóztatassék egyúttal elfogadni azt, hogy szombaton a ház mindenesetre ülést tartson, (Zaj a jobboldalon. Ellenmondás.) a netalán közbejött addigi eseményeknek a képviselőház által kellő alkotmányos mértékben leendő elbírálása végett. Indítványom tehát az, hogy a ház szombatra ülést tüsszön ki magának. (Ellenmondás.)

Elnök: Polónyi Géza képviselő ur kíván szólni. (Zaj a jobboldalon.) Csendet kérek.

Polónyi Géza: T. ház! (Zaj és derűtség a jobboldalon.) Ez a kitérő jókedv talán a feldölt fazekas szekeresre akar emlékeztetni, vagy figyelmeztetni akar arra, hogy a válság csakugyan jó kerékvágásba került. Én különben csak egy szót akarok szólni.

Magának a válságnak történetére vonatkozólag, a mig annak okai és egész lefolyása a képviselőházban hivatalosan bejelentve nincsenek: addig semmiféle véleményt formálni nem akarok és nem fogok.

A második dolog, a mit megakarok jegyezni, t. ház! az, hogy én azt hiszem, hogy Madarász József t. tagtársunknak indítványára szükség nincs; nem szükséges, hogy a képviselőház szombatra meghatározza az ülés idejét, mert az elnöknek adott megbízás elég garancia arra nézve, hogy a mint a válság kérdése meg van oldva, formaszertint ülés össze is lesz hívva. Ha pedig az hosszabb ideig tartana, vagy bármilyen olyan incidens merülne fel, mely a képviselőház sürgős összehívását szükségessé tenné, maga a ház is megteheti, amelynek joga van bármikor korűlést egybehívni. Legjobb lesz tudomásul venni a miniszterelnök nyilatkozatát, s megbízni a ház elnökét a legközelebbi ülés egybehívására.

Elnök: Gondolom t. ház, méltóztatnak ahoz hozzájárulni, hogy a miniszterelnök ur jelentése tudomásul vétessék, és hogy az elnök hatalmaztassék fel arra, hogy majd az új kabinet megalakítása után alkalmas időben ülést összehívjon. (Helyeslés.) Méltóztatnak hozzájárulni.

Egyéb tárgya a mai ülésnek nincs. Méltóztatassanak hozzájárulni, hogy az ülés jegyzőkönyvét azonnal hitelesítjük. Olvastatni fog a mai ülés jegyzőkönyve.

Schober Ernő jegyző: (olvassa a jegyzőkönyvet.)

Elnök: Kérem a t. házat van-e megjegyzése a jegyzőkönyv ellen? Nincs. Ezennel hitelesítve van.

Az ülést bezárom.

(Az ülés végződik d. e. 11 óra 30 perczkor.)

Két szózat.

Si duo faciunt idem
non est idem.

Zichy István gróf szózatot intézet a koronához és a Szabadság szerkesztője — miután sem a japán sem a madagaskári kormányt

csak arra törekszik, hogy másokat is tönkre tegyen.

Kifejlődik benne a legfeketébb sátáni vonás: az irigység; ez szítja fel bosszuvágyait, ez ösztökéli a legnemtelenebb tettek végrehajtására. Szépsége a legtorzultabb rutság lesz, tehát értéke is semmi. A világitéletét, melyre az előtt legtöbbet adott, az illetet, melynek első képviselője volt, kitörli még emlékezetéből is. Bosszuja mély, kiüríthatatlan, kegyetlen. Minden szava mély, mely erkölcsi halált okoz még a legerkölesösebbnek is.

Ilyen gonosz lélekké képes elfajulni az a szendé, angyali teremtés, kit nőnek nevezünk, ha rendeltetése ösvényéről lelép. Ő rajta bizonyul be legjobban eme böles mondás: »A jók buknak legmélyebbre.«

Kalapács,

Apróság.

Katonatisztek előnye.

— Mondja csak nagysád, miért ragaszkodik olyan nagyon ahhoz a gondolathoz, hogy lányát katonatiszthez adja — nőül?

— Azért, mert a katonatisztek megszokták az — engedelmisséget!

Biztatás. — Ön tehát be akar állani a szolgálatomba? Hol vannak bizonyítványai? Kérem, tizenhét évig voltam egy háznál, de a bizonyítvány elégett. — És én ezt elhagyjem? — Csak tessék megpróbálni.

nem volt időszerű tanácsaival ellátni — megszótoltta gr. Zichy Istvánt.

Azt hisszük, hogy a nemes gróf e tekintetben osztályosa a japáni és a madagaskári kormány szomorú sorsának, a mennyiben a három közül egyik sincs azon kellemes helyzetben, hogy a Szabadság című lapot olvassa, vagy egyáltalában létezéséről tudomással bírna.

Valószínű továbbá, hogy Ő Felsége I. Ferencz Józsefnek magas figyelmét is elfogja kerülni a Szabadság főtisztelt szövege és így lényegesen csökken az a veszedelem, hogy a korona L. A. ur fölvilágosítása után népláztatásnak és a trón megfenyegetésének minősítene a nemes gróf szövegét.

Tehát nem valami nagy veszedelem elhárításának szüksége adja kezünkbe a tollat, midőn ezen L. A. ur által elkövetett másodszózatra reflektálunk, hanem az a körülmény, hogy a táborukban már szokásossá vált eljárással az egész ügyet a magyar agrár-mozgalom gyanúsítására használja fel.

Ezzel szemben ismét fölhevítjük az olvasó közönség figyelmét a két rendszer közt lévő ellentétre, mely legpregnansabbul nyilvánul a két Szózat írójának fölfogása között.

Zichy István gr. nagyur létére meglátja a nép jogos panaszát és magáévá teszi azt, pedig ő személyileg csak veszíthet az agrár-mozgalom sikere esetén. Nem lehet tehát más következtetésnek helye, mint annak, hogy a nemes gróftól önzetlen hazafiság vezette fölszólalásában.

A Szabadság szerkesztője a kenyerét védi, midőn a másod szózatban a gróftól gyanúsítja és megfenyegeti azzal, hogy a felébredő népióriás majd elsöpör minden rangot, dolyföt (értsd alatta a magyar arisztokráciát). De ugyanakkor elfelejti, hogy az ő általa is védelt rendszer növelte nagyra a tőke uralom mindennél zsarnokabb rendszerét és látta el félelmetes kiváltságokkal a plutokráciát, melytől nem képes boldogulni sem a földműves sem a kisiparos.

Az egész másod szózat eleven példája annak, hogyan lehet valamiről írni, amihez nem is konyit az illető.

A magyar agrár-mozgalom sokkal komolyabb dolog, sem hogy ilyen gyarló szózatokkal agyon lehetne ütni vagy ilyen ügyetlen gyanúsításokkal diszkreditálni.

Ma már minden valamire való hírlapírónak kötelessége az agrárpolitika lényegével megismerkedni.

Ha ezt a kötelességet L. A. ur már megcselekedte volna, akkor tudná, hogy az agrárpolitika főcélja éppen a fenyegető szocializmus elhárítása.

Különben olvassa el L. A. ur a Pesti Hírlap »A mások pénze« című vezércikkét, abból majd megtanulhatja, hogy saját pártjának gondolkozni tudó egyénei már régen tisztában vannak, hogy a kapitalizmus tultengése idézte fel a szociálizmus rémét, mely ellen a saját rendszerének körében hiába keres orvoslást.

Ne gyanúsítsa tehát azokat a Szabadság, akik a liberális gazdálkodás büneinek következményeit akarják elhárítani e hazának jövőjéről.

Karcolatok.

I.

Még egyszer a „jezsuita mondás.”

Laptársunk, a »Nagyvárad« úgy látszik nem igen szerencsés pályázásaival. Így bajosan fogja megnyerni a kitűzött szép díjat. Nem az volt a

kérdés: ki fogta rá a jezsuitákra azt a híres mondást? Ráfogni könnyű, ahhoz — úgy látszik Blaise Pascalon kívül is sokan értenek. Az volt a kérdés és arra van kitűzve 1000 bírodalmi tallér: mikor és ki mondta a jezsuiták közül azt, hogy a czél szentesíti az eszközt? Elég szép a »Nagyvárad« írójától az a beismerés, hogy Busenbaum jezsuita »világosan csak megengedett eszközöket tart alkalmazhatóknak.« Ne kívánjuk tőle, hogy beismerje azt is, hogy a mi Pascalunk nem volt szabad — a ráfogás, az másnak sem szabad.

II.

Laptársunk a »Nagyvárad« mindig irat magának mi rólunk, még egyelőre ugyan cikket nem, hanem egyszer egy szerkesztői üzenetet, másszor, tegnap egy újdonságot.

A tegnapi újdonság minket antiszemita lapnak, bizony azt sem tudom, hogyan érti, dicsér-e, vagy csufol?

Persze éppen reászolgáltunk, mikor ugyancsak tegnap »Elfogulatlan ítélet a zsidó tudósokról« felirata cikkünkben ugyancsak nem voltunk antiszemiták!

De hát milyen logika az attól a szeretetreméltó újdonságírótól? hogy azután azért szid össze, hogy még kedden sem írtuk meg azt, a miről hétfőn este mindenki beszélt, tudniillik, hogy már Feldheim ur is **ül**.

Ugy tudjuk, hogy ez a tisztelt ur is zsidó.

S ha egy napi pardont adtunk neki, talán ezzel lettünk antiszemiták?!

Nagyváradváros közügyei.

Ertesítés.

Nagyváradváros törvényhatósági bizottságának folyó évi január hó 10-én, esetleg következő napjain tartandó közgyűlésében az eddig meghirdetett tárgyakon kívül még a következők fognak előterjesztetni:

12. A tanács előterjesztése a lovassági lakatanyá építési költségeinek végleszámlolása tárgyában.

13. Ugyanannak javaslata Takács János nyugalmazott adópénztárnok kegydíj megadása iránti kérvényére vonatkozólag.

Nagyvárad, 1895 január 9.

Rácz Mihály, s. k.
főjegyző.

A László-malom ügye.

Tegnap a törvényszék két ízben foglalkozott a László-malom ügyével.

Délelőtt tárgyalta a Bloch József budapesti czég kérvényét, hogy a vele társas viszonyban lévő Szilágyi Mórnak a Garai és Magaziner czégnél letétben lévő 36,000 frtja mentessék föl a zár alól.

A törvényszék a **bűnügyi zárlatot továbbra is meghagyta s kérelmezőket elutasította.**

Ezzel szemben különösnek látszik, hogy Szilágyi Mór nagyvárad szőlőjének öt illető része még nincs zárlat alatt, sem pedig Feldheim vagyona nére nincs bűnügyi zárlat vezetve.

Feldheim Izráel vizsgálati fogsága ügyében tegnap délután 3/4 órakor tartott zárt ülést a nagyvárad kir. törvényszék. Fassie előadó bíró előterjesztése folytán egy órai tanácskozás után kimondotta a kir. törvényszék, hogy **Feldheim Izráelt vizsgálati fogságban tartja**, mert jóllehet Hegyesi Márton védő igyekezett bebizonyítani, hogy Feldheim vagyoni tekintetben elég garanciát nyújt és személyileg megbízható, a törvényszék **súlyos okokat** látott fölmerülni ellene, melyek letartóztatását indokoltá teszik. Így: 32,000 frt különbözet elszámolását **nem tudja igazolni**, 1885

augusztus hóban kezdett hitelesített könyveket vezetni s ebbe a **julius** hóban történt vásárlásokat is bevezette, **mely könyvekben ép azon tételek vannak meghamisítva**, melyek a László-malom könyveiben. Ellene tehát nemcsak csalás, hanem **okirathamisítás** vádja is forog fenn.

Ma hirdetik ki a törvényszék ezen határozatát Feldheim előtt.

Edelmann Márk lisztkereskedő ellen, — mint név nélkül tegnapi számunkban megírtuk — hasonló gyanúk alapján az eljárást megindította az ügyészség. Edelmann Márknak a László-malomban vezetett főkönyvi lapján közel **100,000 frt** hiány van, részint a tételek meghamisítása, részint a végösszegek hamis átvezetése folytán. Bige Gyula vizsgálóbíró egész nap Edelmann kihallgatásával foglalkozott. A terhelt védekezése abban öszpontosul, hogy ő a hamisításokról nem tud semmit.

A vizsgálat eddigi adatából **egy lisztkereskedő s egy más egyén** ellen terhelő gyanu merült fel, miért is most kiterjesztették ezekre is az eljárást.

NAPTÁR.

— Január 10. —

Csütörtök. Róm. kath. Vilmos. Prot. Pál. Gör. kel. decz. 29. Aprószentek. Izr. Tebeth 14.
Nap kel 7 óra 28 p., nyug. 4 óra 15 p. Hold kelte 2 óra 50 p., nyug. reggel 7 óra 12 p.

Január 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

„ **12.** Gyermekbál a Zöldfában.

„ **13.** Ipartestületi bál a Sasban.

„ **13.** A biharmegyei és nagyvárad nőegylet rendes közgyűlése.

„ **13.** A p.-szöllősi olvasó kör estélye a »Jégpinczében.

„ **14.** Kolon-estély a Fekete Sasban.

„ **17.** Jogász táncestély a Sasban.

„ **19.** Zenekedvelők táncszal egybekötött estélye a Sasban.

Január 20. Nagyvárad fodrász és borbély ifjuság táncestélye.

„ **21.** A nagyszalontai dalárda hangversenye.

„ **23.** Vadász-bál Szalárdon.

„ **26.** II. Tiszti-estély.

„ **27.** A Szépitési-egylet közgyűlése.

„ **31.** Nagyvárad román ifjuság táncestélye.

Február 9. Kereskedő ifjak köre bálja.

„ **10.** A »László malom« rendkívüli közgyűlése.

„ **10.** A nagyvárad iparos ifjak önképző körének táncestélye a Zöldfa szállodában.

Február 16. Jelmezes tiszti estély.

„ **26.** Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

Márcz. 16. Zenekedvelők philharmonia hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

* **Alapítvány.** A nagyvárad kir. kath. jogakadémiánál Winterhalter Antal apátkanonok áldozó pappá szenteltetése félszázados évfordulójának emlékére kétezer koronás alapítványt tett, melynek kamatai félévénként egy az igazgató és tanári kar által kijelölendő róm. kath. szegénysorsu, szorgalmas és jó magaviseletű joghallgatónak fognak kiadatni. Az akadémiai tanári kar ma délelőtt küldöttségileg fogja megköszönni a nagylelkű adományt.

* **Kinevezés.** Ő Felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére Sperlágh Géza nagyvárad törvényszéki jegyzőt a zalaegerszegi törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

* **Nagyvárad város tanácsa** tegnap délelőtt Sal Ferencz elnöklete alatt ülést tartott. Elhatározta a tanács, hogy a Safrád-ház megvétele tárgyában tett előterjesztését a közgyűlés napirendjére ismét kitűzi, s ha a bizottsági tagok elegendő számmal nem lennének jelen, harmadikban a jövő havi közgyűlésre tüzi ki a kérdést, melytől úgy látszik nagyon fázik a törvényhatósági bizottság nagy része, mert tá-

vollétével lehetlenné teszi e kérdésben a határozatot. — A lovassági laktanya ügyében a tanács a vállalkozók részére 12.000 frt kifizetését javasolja a közgyűlésnek.

* **Jogászok napja.** Előre veti fényét az a táncestély, melyet a nagyváradi jogászfűjság január 17-én rendez. Lányos házaknál lázas izgatottságba jönnek a kedélyek, ha véletlenül a 17-es számot említi valaki. Szőke-barna lányfejek aggodalmasan szövik a terveket s mérlegelik a kilátásokat. Lesz-e tánczos az első csárdásra, a második négyesre valljon ott lesz-e az a kis barna jogászyerek, aki most a helyzet magasztalán állva, önértzetesen pödri bajusztát s mosolyog e kérdésekre. Ő tudja, miért. Családapák zsebükön tartják kezöket. Hamza Gyuszi előre látja a hullo korona-esőt, Jelinek már hallja a dicséreteket a diszítés felett, az ifjuság pedig szorgalmasan irogatja a pénzkérő leveleket. Zászló lobog a Bazárszoros elején, a «Sas» ban székelő iroda megtelik látogatókkal, a jegyek kelnek, enfin, jól mulat a mulató Nagyvárad január 17-én a jogászok estélyén.

* **A nagyváradi kir. tábla elnöke** dr. Székely Miklós nvárad i jegyzőt a kir. táblához tanácsjegyzőnek rendelte be dr. Némethy József helyett, ki Gyulára alügyészszé neveztetett ki.

* **Orvtámadás Gerliczy Felix báróné ellen.** A báró Gerliczy Félixné ellen intézett orvtámadás ügyében folyó hó 7-ére volt kitűzve a báróné kihallgatása. Minthogy azonban a báróné ez idő szerint gyengélkedik s orvosai megtiltották, hogy szobáját elhagyja, — mint értesülünk a kihallgatás elmaradt. Tekintettel a báróné gyengélkedő állapotára, kérelmére e hó végével saját lakásán fogják azt megtartani.

* **Pályázat tanítói állásra.** Várad-Olaszii róm. kath. népiskolánál Békéssy János Újvárosra való, áthelyeztetése által megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettetik január 24-éig. Fizetés 600 frt, 160 frt lakpénz, ötödéves pótlék és 4 méter fa. Pályázatok Nagyvárad kerületi esperességhez nyújtandók be.

* **Móricz Pál bűnügye.** Stern, Klein és Leopold bérlők által Móricz Pál ellen tett bűnvádi feljelentés folytán a nagyváradi kir. törvényszék Móricz Pált tudvalevőleg vád alá helyezte. A vád alá helyező végzés ellen Móricz Pál védőügyvédje: Rádl Ödön egy, 10 ives sürűen teleirt fellebbezést nyújtott be a törvényszékhez, melyben a tőle megszokott hatalmas argumentálással s erős bizonyítékokkal igyekszik megdönteni a vád alá helyező végzés indokait.

* **Gyárvizsgálatok.** Dr. Hoványi Ferencz, városunk főorvosa, mint minden negyedévben, ezuttal is betérjlesztette a város területén működő összes gyárakban, és czukorka készítő műhelyekben megtartott vizsgálatról szóló jelentését. A közegészségügy érdekében szükséges pótlások eszközzésére kéri felhívni azokat, akiknél kisebb-nagyobb kívánni valókat tapasztalt.

* **Hirtelen halállal** mult ki tegnapelőtt éjszaka Szőke János nágyrábéi lakos, Des Echerolles Kruspér Sándor kapuczinus-utcai lakásán. A szerencsétlen embert szivszélhűdés érte s mikor már észrevették, hasztalan volt minden orvosi segítség. Ma reggel történt meg a hivatalos boncsolás a bonczházban a hova még tegnap éjszaka beszállították.

* **Ellesve.** Tegnap este az egyik kávéházban a következő eset történt: Két ur, mindketten szenvedélyes sakkjátékosok, ugy belemerrültek a játékba, hogy se hallottak, se láttak maguk körül és a figurákon meg a sakkablán kívül semmi sem létezett előttük a világon. — Mindegyikük mellett egy fél óra óta ott állt a fekete kávé, anélkül, hogy akármelyikük is arra gondolt volna, hogy azt meg is kellene inniok.

Egy ur az egyik játékos mellé ült és nagy érdekekkel szemlélte a játékot. — A fekete kávé azonban nagyon csiklandozta az orrát és elhatározta, hogy megkönyörül hát ő rajta, ha a játékosok megfeledezték róla. Lassan fel is veszi az egyik findzsát és kihörpinti. Aztán a másik játékos mellé szegődik, hogy ott ugyanazt a manővert produkálja. Egy időre mégis csak eszébe jut az egyik játékosnak a kávé és szemével a sakkablára nézve, jobb kezébe veszi a findzsát és néhányszor a levegőben körbe forgatva, felhajtja, hajtja, hajtja, de hiába. — Leteszi a findzsát és mély gondolatokba esik. Partnerja e mozdulatok által saját kávéjára figyelmessé téve, kapja ő is findzsáját és felhajtja. Nagy szemeket mereszt és kifakad: »Vajjon megittam-e a kávémat vagy nem?« »Epen azon töprenkedem én is, szólt a másik.« Nagy hahota volt erre a felelet a nézők részéről, de azért mégis erősen a mellett maradtak, hogy a kávé megitták.

* **Elhagyott tárcza.** A kormányváltás idejében tárczára akadni, nem valami kellemetlen dolog: így fogják azt fel azok a miniszterjelöltek, akik a bársonyszék után epekednek; de egészen másképp fogta fel helyzetét Apotján Tógyer gör. kath. harangozó, aki mikor a templomot be akarta zárni, lábai előtt egy nagy piros bőrtárczát pillantott meg. Ljedtében visszahökken; egymásután vetette magára a keresztet. Előbb azt hitte, hogy az ördög kísértetbe akarja vinni, azután higgadtabbá lett és a jó Istenre gondolt, aki az ő ájtatosságát, vallásosságát ilyen uton akarja megjutalmazni ezen a világon? — A téli idő daczára verejtékcseppeket izzadott, mialatt hozzányult a talált jőzágához. Kinyitotta és a rengeteg nagy bugyilárisban, melynek 12 hatalmas rekesze van, nem volt egy fillér sem. — A becsületes megtaláló felvitte hát a tárczát a rendőrséghez, ahol akár az, aki belőle a pénzt elvitte, akár az, aki üresen a templomban felejtette, átveheti.

* **Papok jótékonyága.** Samassa egi érsek az érsekségi uradalmához tartozó Szikszó pusztán 3000 forint költséggel iskolát építtetett s biztosította a tanítói állás jövedelmét. Schusztar váci püspök szintén iskolát állított fsl Pusztá-Besnyőn 4000 forint költséggel, míg Bende I. nyitrai püspök az ottani főgymnázium szegény tanulóinak élelmezésére 4000 forintot utaltványozott. — Zimándy Ignác törökbálinti plébános — mint levelezőnk írja — a nevérel elnevezett utczában levő magánházát a hozzátartozó kerttel és butorzattal együtt az apácáknak adta. Az apácák a legközelebb költöznek Törökbálintra, hol a négy osztályú leányiskolát s a kisedővőt fogják vezetni.

* **Kis halott az utcán.** Cseléd... azt hisszük eleget mondtunk. A mai társadalmi felfogás szerint annak nincs jussa követelni semmit és mert nem is törődnek vele, könnyen letér az önértzet, a tisztesség útjáról és botlik még nagyobb, esik még mélyebben, mint akinek a Gondviselés: a mindenható Isten pártfogót, tanítót, vezetőt adott. Bűnét megváltotta az édes anyasággal és kis gyermekéért kitarással akarta folytatni a munkát, de jött a halál; hideg karjaira vette a gyermeket és tegnapelőtt virradóra ott feküdt a kiesiny megmeredve. Azt tanácsolták neki, vigye a kórházba, majd onnan eltemetik. E helyett azonban a rendőrséghez kísértette a kórházi orvos, mert azt hitte, hogy »angyalcsináló«-val van dolga. Szerencséjére a kezelő orvos igazolta és így megszabadult egy bűnügyi vizsgálatról és annak eredményétől. Hogy ki volt? Ezt megírni felesleges, ugy sem változtat a dolgon. Egy szegény cseléd volt.

* **Uj temetkezési társulat.** Sarkad községben az 5-ik polgári kölesönösen segélyző temetkezési társulat alakult, melynek alapszabályait Képiró Ferencz társulati elnök tegnap terjesztette fel a belügyminiszteriumhoz jóváhagyás végett, — Biharvármegye alispánja útján.

* **Nagyvárad gyomra.** Hogy mennyi húst, zsírt, szalonnát fogyaszt el a mi városunk egy hónap alatt gondolni lehet abból, hogy a fogyasztási adóhivatal kimutatása szerint deczem-

ber havában csak üzleti célra 1280 sertést szurtak le. Mennyit szurtak le magánhasználatra, azt természetesen megállapítani nem lehet. Ha még ehhez hozzá vesszük a marha, borju, bárányhúst és az apró jószágot és az ezekkel járt szokott egyéb enni és innivalókat, egy napi élelem árából körülbelül fel lehetne építeni a tervezett, de bizony még a meszsze jövőben várható városházát.

* **Az első mákos tészta a katonáknál.** Tudvalevőleg a hadügyminiszter elrendelte, hogy a legénység ezentul hetenkint egyszer mákos tésztát kapjon vacsorára a czibere leves után. Mint értesülünk az első mákos-laskás vacsora áldásában a jövő esztőtörtökön fog először részesülni a katonaság, mely kíváncsian várja, hogy majd ezután szidni fogja-e vagy áldani az új ételt, habár mint hisszük, itt nálunk csak az utóbbira lesz szükség, mert az ellátással a katonák állatában igen meg vannak elégedve.

* **Farkas-kaland.** Szerencsés kimenetelű farkas kalandja volt tegnapelőtt délután dr. V. F. nagyváradi ügyvédnek. V. ugyanis valami ügyvédi dologban kiment Csucsára s onnan szánon ment egy közellevő faluba, hol dolga volt. Azonban alighogy kiért a szán a nyílt országútra, egy farkas tört elő a közeli erdőből s a szánt üldözőbe vette. A helyzet nagyon kritikus volt, mert sem V.-nek, sem a kocsisnak semmi féle fegyvere sem volt. A farkas épen a lovakra akart ugrani, midőn V.-nek, hirtelen egy szerencsés ötlete támadt s bundáját a farkasra dobta. A nem várt furcsa támadás annyira megrémítette a fenevadat, hogy elszaladt. Egyéb baj nem történt, minthogy a megvadult lovak a szánt az árokba fordították.

* **Három kabát.** Ehhez fűződik a mai nap eseménye. Két kabátnál azt keresi a rendőrség, ki lopta el, a harmadik kabátnak pedig a tulajdonosát keresik. Az első kettő férfi kabát volt, Perley Józseftől vitték el »ismeretlenek«, a női kabátot Bódi Juliánnán találták meg. Bódi Juliánna a rendőrség szennyesét takarította eddigelé a helyzethez való kosztümben. Tegnap azonban selyem ruhában jelent meg szokott folyosóján és — surolni kezdett. Végre is selyemruhában surolni még a grófnők sem szoktak, mert egyáltalán nem surolnak, gondolta a rendőrség s letartóztatta Bódi Julit. Eleinte tagadta, hogy a ruha roz utón jutott volna hozzá. Később bevallotta, hogy lopta. Alkalmi tudósítónk hozzáteszi, hogy a rendőrség viperát melengetett keblén. T. munkatársunk téved. A vipera nem lop selyemruhát és nem teszi, ha lop is, hogy a rendőrségre szaladjon vele. Ez a hasonlat tehát mind a két lábára sántít.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 12-47, 8-41.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

REGÉNY-CSARNOK.

Az utolsó forint.

(Eredeti elbeszélés.)

Irta: B. P.

(Folytatás.)

Görög András nem jutott el a háromig. Hirtelen megragadta őt valaki hátulról. Megijedt. Bizonyosra vette, hogy egy rendőr zavarta meg, a ki belátott a szándékába s nem akarja megengedni, hogy a halálba menjen.

Visszatekintett. Csalatkozott, nem volt rendőr.

— Uram! — hangzott annak a valakinek fojtott és reszkető szava, — uram, van önnél pénz? — Kérem, az ég szerelmére, adjon nekem — pénzt!

András az első pillanatba azt gondolta, hogy egy utonállóval van dolga, de a mint az ilyenről szokatlan, majdnem féltéken kiejtett szavakra jobban figyelt, csakugyan zavarban volt az eset iránt.

Amaz folytatá:

— Sürgősen kérem, uram! ha többet nem tud, vagy nem akar adni, legalább adjon — egy forintot.

András kivonta tárczáját, de bizony abban nem is volt sem több, sem kevesebb, csak éppen egy forint.

Kivette s átnyujtani készült.

Ekkor meglátta a kérő arcát.

S felismerte abban — Edét!

Megint gyorsan elfordult, nehogy az is felismerje őt.

A pénzt átadta:

— Itt van — csak ennyi van — ez az utolsó forintom, fogja — hiszen nekem már egy sem kell ott — a hová én megyek!

A másik mohón nyult a pénz után s András végszavára így válaszolt:

— Ha ön netalán a vízbe akarja magát ölni kérem, várjon még egy ideig — majd visszatérek — s alkalmasint én is önnel tartok — igen majd együtt mehetünk.

S azután sietve eltávozott.

Igen természetesen ez az epizód Andrást egészen kihozta a sodrából, de egyszersmind gondviselése is volt a mely a halál karjaiból az életbe visszavezette.

Elgondolkodott.

Ime ő magát, jövőjét, szerelmét, feláldozta azért a másik, előtte egészen idegen emberért, a ki jót kacagva, ha tudná, hogy most az ő utolsó forintjával, rohant el — bizonyosan ismét a kártyaasztalhoz.

Hát érdemes volt ilyen megrögzött könnyelmű emberért magát áldozatul odavetni?

De talán az még nem is tud az ő áldozatáról?

S a mit egy pillanatnyi könnyelműségben elvesztett a kétségbeesés szívósságával visszaszerezni iparkodik?!

András kedélye ellágyult s már ilyen helyzetben többé nem is gondolt előbbi elhatározására.

Hosszan álmodozott.

Azalatt jó késő lett. A templomok toronyórái sorban ütötték az éjfélt.

Már alig járt egy-egy ember a közelben és a távolban.

Egyszerre András úgy érezte, hogy megint valaki a kabátja szárnyát húzza.

Felrezenve fordult hátra.

Egy szegényesen öltözött kis leány állt ott könnyes szemekkel, összetett kezekkel.

Sirva szólt:

— Uram! az Istenre kérem, könyörüljön rajtunk.

András szigorúan kérdé:

— Mi bajod? mit akarsz?

Amaz folytatá:

— Atyám halálán van, anyám is beteg, nem tudunk mit csinálni, kérem könyörüljön rajtunk, adjon egy pár garast.

András megsajnálta,

De eszébe jutott, hogy egy fillérje sincsen. S bosszusan elutasította a kis leányt.

Féltéken huzódott ez vissza s András újra leült egy ezülpöpre, hogy gondolatát rendbeszedje s esetleg tovább szője álmodzásait.

De mielőtt czélt ért volna, már ismét lépteket hallott, melyek feléje közeledtek.

Felugrott és gyorsan távozni akart, menekülni az emberek elől, kik sem meghalni, sem nyugton lenni nem engedik.

Távozni akart elhagyatottabb helyre, a hol senki sem fogja háborgatni.

De az új jövevényben felismerte Edét, aki minden bajának okozója.

Hevesen dobogott szive azon gondolattól, hogy ez most azért jön, hogy vele együtt — meghalljon.

Megállt tehát s amaz odajött s megragadta kezeit:

— Uram! ön nekem az imént egy forintot adott, ez a forint szerencsét hozott nekem. El-

jöttem, hogy megköszönjem szívességét s megosszam önnel nyereségemet. — Ime itt van a pénz. —

Ezzel egy csomó bankjegyet nyomott a markába s azután újra elrohant.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Héderváry feltételei.

Budapest, jan. 9. (Saját tud. táv.)

Hiteles forrás szerint nem igaz, hogy Khuen Héderváry a kormány egyházpolitikáját elfogadta, mert ellenkezőleg, a december 27-ik programmszerű nyilatkozatokkal nem ért egyet s az egyházpolitikának a napirendről való levételét s a végrehajtásnak a kiállítás utánra, 1897-re elhalasztását kívánja. A közigazgatási reformra s a további teendőkre nézve a bán szabad kezet akart magának biztosítani, illetve a leendő miniszterium határozatát föntartani. A miniszterek személyeire nézve föntartani kívánta oly férfiak meghívását, akiket ő maga választ. Azt mind nem fogadták el az értekezleten, amely így nagy diszharmóniával végződött.

Héderváry lemondott.

Budapest, jan. 9. (Saját tudósítónk távirata.) El van terjedve a hír, hogy Khuen a kabinetalakításról végkép lemondott. Sokan Szapáry megbízatását várták; ő maga tagadja, hogy kabinetalakítás missiójával ő fog megbízatni. Némelyek ismét Bánffy emlegetik, aki maga már nem számít rá, hogy miniszterelnök legyen.

Meghasonlás a szabadelvű pártban.

Budapest, jan. 9. (Saját tudósítónk távirata.) A szabadelvű pártban a fuzióra nézve sokkal többen vannak a bán mint Tisza és Szilágyi mellett. Különösen az Andrásyak amellet vannak, hogy a király óhajításának eleget kell tenni s Khuen-Hédervárynak a kabinetalakítást lehetővé tenni. Emiatt heves összeszólalkozások volt Tisza Istvánnal.

Illetékes politikusok véleménye szerint 150-re tehető ama szabadelvű politikusok száma a 225 beiratkozottak közül, akik Khuent a fuzióban követnék.

A fuzió.

Budapest, jan. 9. (Saját tud. táv.) A bán arra is felhatalmazást kért a kilenczes konferencián, hogy a fuziót a kabinetalakítással egyidejűleg kísérelhesse meg. A tanácskozóknak ez ellen nem volt kifogásuk, de csakis úgy, ha a kísérlet teljesen a bán felelősségére és rizikójára történik s a szabadelvűpárt ugyszólván föntartja az utólagos ratifikációt. A bán erre kijelentette, hogy ilyen körülmények között gyengének érzi magát a kabinetalakításra. Ily értelemben tett a bán ma jelentést a királynak is.

A kilenczes tanácsa.

Budapest, jan. 9. (Saját tud. eredeti távirata.) A miniszterelnöki palotában tartott tegnapi értekezleten a bán ismert előterjesztéseire, illetve a kabinetalakítás-

hoz kötött föltételekre Bánffy Dezső nyilatkozott elsőnek. Kijelentette, hogy lehetetlennek tartja bán deklarációját, amely egyértelmű volna annak a kijelentésével, hogy a szabadelvű párt egymagában nem képes akcióra s tgy kiszolgáltatót magát politikai ellenfelöknek kénye-kedvére. Széll Kálmán leplezetlenül kijelentette, hogy óhajtaná a fuziót, de nem a bán által ajánlott formában, amely ellen tiltakozik. Beszélt aztán Szilágyi Dezső, Tisza Kálmán, Darányi, Wekerle, Csáky, aki szintén megbarátkozott a fuzio ideájával, de valamint az összes jelenvoltak, ő is ellene volt a bán propositiójának. A bán igen kellemetlen benyomásokkal távozott az értekezletről.

Széll Kálmán jelöltsége.

Budapest, jan. 9. (Saját tudósítónk távirata.) A király amikor a bánról értesült a tegnapi tanácskozás eredménytelenségéről, Széll Kálmánt hívatta s őt akarta rábírní, hogy vállalja el a kabinetalakítást. Széll Kálmán nem adott határozott választ a felségnek s megállapodás czéljából a politikai barátait ma este a Jelzálogbank helyiségébe tanácskozásra hívta egybe. Bánffy Dezső báró az esetleges Széll-kabinetben hajlandó tárcát vállalni. Szapáry Gyula gróf ma hosszabbban értekezett Bánffy Dezsővel.

Kihallgatások.

Budapest, jan. 9. (Saját tudósítónk távirata.) Khuen-Héderváry ma kétszer volt kihallgatáson a királynál. Délelőtt 11 órakor ment föl első ízben a királyi palotába s csaknem egy óra hosszat tanácskozott ő felségével. Ez alkalommal jelentést tett a tegnapi konferencia eredménytelenségéről. A bán után Széll Kálmán hivatott meg audenciára, aki szintén egy órahosszat volt magánkihallgatáson. Délután a kánt újból kihallgatásra hívta a király, de döntés még nem történt.

A király a fuzió mellett.

Budapest, jan. 9. (Saját tudósítónk távirata.) Az a körülmény, hogy a bán után éppen Széll Kálmánt a fuzió fő-fő támogatóját hívta meg ma a király kihallgatásra, újból amellet tesz tanuságot, hogy a korona föltétlenül s mindenek fölött óhajtja az összes pártok egyesülését.

Budapest, jan. 9. (Saját tudósítónk távirata.) A Cséry-féle merénylet ügyében nagy fordulat állott be. A vizsgálatot, melyet már beszüntettek volt, a királyi ügyészség újból megkezdte s átkérte a rendőrségtől az iratokat. A bíróság el fogja rendelni Kurz Károly az öngyilkossá lett merénylő exhumálását s fölbontását mert az alapos gyanu merült föl hogy Kurz nem önkezeivel végezte ki magát, hanem úgy lötték agyon.

Különfélék.

☞ **Ünnepnapon.** Mandelteig Léwy (a hirlapban olvasva): »Jäger, a Rotschild ház főpénztárnoka, harmadfélmillió márka elikkasztása után, felhasználva a husvétüi ünnepeket, midőn a bank 8 napon át zárva volt megszökött... Ünnepnapon mert vosótra ülni a pogány?

▷ **Gyöngédség.** Anyós (boszusan csapja le az ujságot): Már mikor szűnnek meg ezek az anyós-élcetek? — Vő: De mama, hiszen nem mind irányul maga ellen.

Közgazdaság.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. január 8.

A mai nap üzletmenete kész búzában 2½—5 krnyi áremelkedést hozott. Eladatott 20.000 métermáza hazai buza.

Határidő üzlet. Irányzat kezdetben ingadozó végre szilárd. Buza tavaszra 6.67—6.71 frt. — buza ősze 7.02—7.05. — Rozs tavaszra 5.52—5.55. — Tengeri májusra 6.27—6.82. — Zab tavaszra 6.03—6.06. — Káposzta-repcze augusztus—szeptember 10.70—10.80.

Tényleges gabna-árak:

	m. m.	súly	effectiv ár
Buza, tiszavidéki	200	82 k.	6.95
„ „	1700	81.5 „	6.92½
„ „	400	81 „	6.82½
„ „	100	79 „	6.70
Buza, pestmegyei	300	82.5 „	6.90
„ „	1100	79 „	6.75
Buza, fehérmegyei	600	79.5 „	6.72½
Buza, bántási	5700	78.5 „	6.70
„ szerb	2400	78.8 „	5.50
Rozs	—	— „	—
Árpa	—	— „	—
Zab	100	— „	6.25
„	200	— „	5.87½
Tengeri	—	— „	—
„ orosz	—	— „	—
Repcze	—	— „	—
Köles	—	— „	—

Sertés-üzlet.

Kőbánya, január 8. Készlet: 116.736 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 43—44 kr.; közép: 43—44 kr.; süldő kövér: 44½—45 kr.; sovány: 44—45 krajczár; Román: —; Szerb kövér 43—44 krajczár; könnyű 42—43.

A budapesti érték-tőzsde hivatalos árjegyzései

1895. január 8.

Befizetés	Az értékpapír neve	Árfolyam
	Aranyjárdék 4½%	123.75
	Koronajárdék 4%	98.70
	Magyar regále-kötv. 4½%	100.00
	Magyar földteherm. k. 4%	97.50
	Tiszai és szegedi nyer. 4%	143.00
	Osztr. aranyjárdék 4%	100.50
	1860. államsorsj. 5%	163.00
	Kisbirtokosok földhit. 5%	—
	„ „ „ „ „ 4½%	103.50
	Magyar földhitelint. 4½%	101.00
	„ „ „ „ „ 4%	97.50
	Magy jelzáloghitelb. 4½%	101.00
	Pesti magy. ker. bank 4½%	100.50
	„ „ „ „ „ 4%	97.50
500	Pesti magyar keresk. bank	1313.00
300	Egyesült főv. takarékpénztár	1300.00
300	Magyar orsz. közp. „	870.00
1000	Pesti hazai első „	9200.00
1000	Első magy. ált. bizt. társ.	3975.00
500	Első bpesti gőzmalom r. t.	2200.00
150	Victoria gőzmalom	250.00
160	Kőbányai gőztéglagyár t.	980.00
100	Magy. aszf. részvény társ.	304.00
20	Salgótarjáni kőszénbánya	777.00
400	Ganz és társa	2100.00
	Arany es. és kir.	5.84
	„ 20 frankos	9.86
	„ 20 márkás	12.16

Nyomdász-

tanonc-zokul

fölvételnek valamely középiskolának egy-két osztályát végzett, 14 éven felüli fiuk.

Szent László-nyomda,
Apácza-utca 3. szám.

Hirdetéseket

elvéllal jutányos áron

0-6 (17)

„*Tiszántul*”

kiadóhivatala:

Nagyvárad, Apácza-utca 3.

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apácza-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra, úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek; továbbá diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, bál meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok, valamint **falragaszok** legizlésesebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati ívei, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen ujonnan a legdivatosabb és izlésesebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894, december hóban.

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

(5) 0-7

↔ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ↔